

ଏହା କ'ଣ କରିଥାଏ

ଲବଣତା ଗଛର ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଓ ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ଏହା ଯବକ୍ଷାର ବିବକ୍ଷନକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ସହିତ ମାଟିରେ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଥିବା ଯବକ୍ଷାର ପରିମାଣ ହ୍ରାସ କରିଥାଏ ।

ଧାନ ଫସଲ ଉପରେ ଏହାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଭାବମାନ ହେଲା :

- ଅଙ୍କୁରୋଦ୍ଗମ ହାର ହ୍ରାସ ପାଇବା
- ଗଛର ଉଚ୍ଚତା ଓ ପିଲ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ
- ତେର ଭଲ ଭାବେ ନ ବଢ଼ିବା
- କେଣ୍ଡାରେ ଅଧିକ ଅଗାଧି ହେବା

ଏଥିମୋଗୁଁ ଗଛ ଅଧିକ ସୋଡ଼ିଅମ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବାରୁ ଧାନ ଫସଲରେ ଶସ୍ୟର ଓଜନ କମିଯିବା ସହିତ ଦାନାରେ ପୁଷ୍ଟିସାର ପରିମାଣ ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ (କିନ୍ତୁ ଚାଉଳର ରାନ୍ଧିବା ଗୁଣକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ନଥାଏ) ।

ଏହା କାହିଁକି ଓ କେଉଁଠି ହୋଇଥାଏ

ଲବଣତାର ପ୍ରମୁଖ କାରଣମାନ ହେଲା :

- କମ୍ ବୃଷ୍ଟିପାତ ହେବା, ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଜଳସେଚନ କରା ନ ଯିବା ଅଥବା ଫସଲରେ କମ୍ ପାଣି ମଡାଯିବା
- ଅଧିକ ବାଷ୍ପାଭବନ
- ଅନେକ ସମୟରେ ବୃଷ୍ଟିପାତ ଦୂଳିଆରେ ଅଧିକ ବାଷ୍ପାଭବନ ହେଉଥିବା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଞ୍ଚଳର ମାଟିରେ କ୍ଷାରୀୟତା ସହିତ ଲବଣତା ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।
- ଭୂତଳ ଲବଣାକ୍ତ ଜଳର ସ୍ତର ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା
- ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୁଣି ପାଣି ଭୂଭାଗକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବା

ଲବଣତା ପ୍ରଭାବିତ ମୃତ୍ତିକାର ଉଦାହରଣ ହେଲା :

- ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଲୁଣି ମାଟି (ଅନେକ ଦେଶର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦେଖାଯାଏ)
- ଲବଣାକ୍ତ ଅମ୍ଳୀୟ ସଲଫେଟ୍ ମୃତ୍ତିକା
- ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଞ୍ଚଳର ନିରପେକ୍ଷରୁ କ୍ଷାରୀୟ-ଲୁଣି, ଲୁଣି-ସୋଡ଼ିକ ଓ ସୋଡ଼ିକ ମୃତ୍ତିକା
- ଅମ୍ଳୀୟ ବାଲିଆ ଲୁଣି ମାଟି

କିପରି ବିହ୍ୱଳ କରାଯିବ

ପ୍ରଥମେ ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଥମ ପତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇ ପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ଏହାପରେ ବର୍ଷିଷ୍ଟ ପତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଏ ।

କିଆରୀରେ ନିମ୍ନ ଲକ୍ଷଣମାନ ଅଛି କି ନାହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରନ୍ତୁ :

- ଆକାଶ ପତ୍ରର ଅଗ୍ରଭାଗ ଧଳା ପଡ଼ିଯିବା
- କେତେକ ପତ୍ରରେ ପାଖୁର ଦାଗ ଦେଖାଯିବା
- ଗଛ ରୁଗୁଡ଼ିଆ ପଡ଼ିବା ଓ ପିଲ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଇବା
- କିଆରୀରେ ଠାଏ ଠାଏ ଗଛ ରୁଗଣ ହେବା

ଲବଣତା ବା ସୋଡ଼ିସିଟି ଯୋଗୁଁ ଫସଲର ସ ଅଭାବ, ଦକ୍ଷା ଅଭାବ, ଲୌହ ଅଭାବ ଅଥବା ବୋରନ୍ ବିକ୍ଷାକ୍ତତା ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।

ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଅନୁସାରେ ଲବଣତା ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସମସ୍ୟା ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଖାଲୁଆ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧଶୁଷ୍କ ଜଳବାୟୁର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲୁଣି ଅଞ୍ଚଳରେ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ଏହା ଫସଲର ସମସ୍ତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥାରେ କ୍ଷତି ଘଟାଇଥାଏ ।

କିପରି ପରିଚାଳନା କରାଯିବ

ଲବଣତା ଜନିତ କ୍ଷତି ରୋକିବା ପାଇଁ :

- ଲବଣତା ସହନଶୀଳ କ୍ଷମତା ଥିବା ଧାନ କିସମ ଚାଷ କରନ୍ତୁ । ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ନୂତନ କିସମ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ନିଜେଷ୍ଟ କୃଷି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ଥିଲେ ଓ ଜଳବାୟୁ ଅନୁକୂଳ ହେଉଥିଲେ ଜିପ ଜମିରେ ବର୍ଷିକ ଦୁଇଥର ଧାନ ଚାଷ କରନ୍ତୁ ।
- ଧାନ ରୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ଜମିକୁ ଦୁଇରୁ ତିନି ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳମଗ୍ନ କରି ରଖନ୍ତୁ । ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ସୋଡ଼ିଅମ୍ ସଲ୍ଟ ପାଣି ଅଥବା ଅଦଳବଦଳ କରି ଭଲ ପାଣି ଓ ସୋଡ଼ିଅମ୍ ସଲ୍ଟ ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ରୋଇବା ପରେ ମାତ୍ରାଧିକ ଲବଣ ଅପସାରଣ ନିମନ୍ତେ ଅଦଳବଦଳ କରି କିଆରୀକୁ ଶୁଖାଇ ଓ ଜଳସେଚନ କରି ମୃତ୍ତିକାରେ ପରିସ୍ରବଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତୁ । ଅଳ୍ପ ଲବଣତା ଥିବା ବୃଷ୍ଟିଜଳକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଶୀତ ଦିନିଆ ଫସଲରେ ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ରଖନ୍ତୁ (ଜଳାଶୟ ସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରା) । ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନରେ ଲୁଣି ପାଣିକୁ ଭୂଭାଗରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ବିଅକୁ ନାହିଁ ।
- ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।

ସମ୍ଭବ ହେଲେ,

- ନାତିଶୀତୋଷ୍ଣ ଜଳବାୟୁରେ ବୁଣା ଧାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିହନ ଉପରେ ଜାରକ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ (ବିହନ ଓଜନର ୧୦୦% କାଲସିଅମ ଫେରକ୍ସାଇଡ୍) । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ଦୂଳ ଓ ଅମ୍ଳଜାନ ଯୋଗାଣ ଦ୍ୱାରା ଭଲ ଭାବେ ଅଙ୍କୁରୋଦ୍ଗମ ହେବା ସହିତ ଅଧିକ ତଳି ହେବ । ବିହନରେ ଦୂଳର ସାନ୍ଦ୍ରତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଧାନ ବିହନ ସହିତ କାଲସିଅମ କ୍ଲୋରାଇଡ୍ ମିଶାଇ ଉପଚାର କରନ୍ତୁ ।
- ପଟାସ ପୁନଃଉଜ୍ଜୀବନ ପାଇଁ ମାଟିରେ ଧାନ ନଡ଼ା ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ଏଥି ସହିତ ଜମିରେ ଗୋବର ଖତ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ଲବଣତା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ସଂପ୍ରତି କୌଣସି ଫଳପ୍ରସ୍ତ ପ୍ରୟୋଗାତ୍ମକ ପଦ୍ଧତି ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ ।

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଦେଖନ୍ତୁ : ଧାନ ଫସଲ ପଦ୍ଧତି ଆଧାରିତ ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାର www.rkbodisha.in

ଓଡ଼ିଶାରେ ଧାନ ଆଧାରିତ ଫସଲ ପଦ୍ଧତିର ଉତ୍ପାଦିକତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ କୃଷକଙ୍କ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି

Website: www.rkbodisha.in , Email: contact@rkbodisha.in

ଧାନ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ